

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΡΟΜΗΛΑ
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ
Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ

ΗΛΙΑ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ
Η ΒΕΓΓΕΡΑ

1988-89

58 ΘΕΑΤΡΙΚΗ
ΕΘΝΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Διοικητικό συμβούλιο

Πρόεδρος

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Αντιπρόεδρος

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Γενικός γραμματέας

ΝΙΚΟΣ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλη

ΚΩΣΤΑΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΔΑΡΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΛΟΒΟΣ

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

ΣΑΒΒΑΣ ΧΑΡΑΤΣΙΔΗΣ

Διευθυντής Εθνικού Θεάτρου

ΚΩΣΤΑΣ ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Καλλιτεχνική Επιτροπή

Πρόεδρος

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΤΕΡ

Αντιπρόεδρος

ΤΩΝΗΣ ΤΣΙΡΜΠΙΝΟΣ

Μέλη

ΝΙΚΟΣ ΑΡΜΑΟΣ

ΔΕΣΠΩ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ

ΤΑΣΟΣ ΥΦΑΝΤΗΣ

ΛΑΛΟΥΛΑ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΨΑΡΡΑΣ

Νομικός Σύμβουλος

ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΣΑΧΙΝΗΣ

Διοικητικές υπηρεσίες

Διευθυντής Προσωπικού

ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ

Προϊσταμένη Γραμματείας

ΓΙΟΥΛΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ

Διευθυντής Σκηνής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΔΗΣ

Υπεύθυνος Τεχνικών Υπηρεσιών

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων

ΝΑΤΑΣΑ ΔΑΦΕΡΜΟΥ - ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΙΛΟΣ «ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ»

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

Ν. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ

Αντιπρόεδρος

Μ. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ

Ταμίας

Δ. ΚΟΝΤΟΜΗΝΑΣ

Γενικός Γραμματέας

Ν. ΔΑΦΕΡΜΟΥ-ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Χορηγοί

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

INTERAMERICAN A.E.

MOTOR OIL HELLAS

ΦΑΓΕ Α.Ε.

ΤΖΩΝ ΦΙΛ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΚΛΑΔΙΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΡΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΕΣ ΚΩΜΩΔΙΕΣ

Το ΕΡΓΟ του Άγγελου Βλάχου *Η κόρη του παντοπώλου* ανέβηκε στη σκηνή σε μια εποχή αισιόδοξης ελαφράδας και σοβαντισμένης επιφάνειας. (Η δεκαετία 1870-1880 ήταν μια πολυετής επιχρύσωση ενός ερειπίου). Το θέμα του: Μια παρακατιανή αλλά όχι φτωχή οικογένεια (η φεδουαρχία κράταγε ακόμα τότε τ' αριστοκρατικά πρωτεία) που θέλει ν' ανέβει, παρά την αντίθεση του παντοπώλη πατέρα, μ' έναν «καθώς πρέπει» γάμο, ανεπιτυχώς. Την επιτυχία που γνώρισε την ώφειλε στον επίκαιρο χαρακτήρα του, στη γλωσσική του σπιρτάδα και στην καθημερινότητα των τύπων που σκισσάριζε.

Ο «Γενικός Γραμματέας» του Η.Καπετανάκη από το Εθνικό Θέατρο (1975).

Η *Βεγγέρα* του Ηλία Καπετανάκη (1894) ανήκει στα «ενεργειακά» θεατρικά πλάσματα. Συντηρεί δηλαδή δυνατότητες παραγωγής θεατρικής ενέργειας, προκαλεί τον σκηνοθετικό οραματισμό και ωθεί την ανασκευαστική φαντασία. Γι' αυτό αντέχει στο χρόνο. Πέρα από τον θεατρικώτατο νευρώδη λόγο, που δεν έχει να ζηλέψει πάρα πολλά από την τσεχωφική δεξιοτεχνία, είναι παράδοξο για την εποχή που γράφτηκε, τα σχεδόν υπερρεαλιστικά και παραλογικά στοιχεία που διαθέτει. Η *Βεγγέρα* μου θυμίζει έντονα τον *Βικτόρ* του Βιτράκ, παρ' όλο που παίχθηκε 34 χρόνια πριν από το γαλλικό έργο. Ο Καπετανάκης μπήγει βαθειά το βελόνι του στη σύμβαση της μικροαστικής επικοινωνίας, στην υποκρισία και στην αποκριάτικη επιφάνεια των κοινωνικών τύπων. Σαρκάζει μιμητικά με τον διάλογό του την ασχετοσύνη της καθημερινής γλώσσας και τον εξαναγκασμό της συνυπάρξεως. Οι ήρωές του είναι νευρόσπαστα που ερεθίζουν, αιφνιδιάζουν και συμπεριφέρονται προκλητικά στο Κοινό. Η θαυμαστή ομοιότητα με τον *Βικτόρ* δεν περιορίζεται στη «διάνοια» του έργου, προχωρεί και στο μύθο. Δύο μικροαστικά ζευγάρια, ένας προβληματικός γιος, η υπηρέτρια και η σχεδόν άσχετη στην οικονομία του έργου επισκέπτρια. Το τέλος και των δύο έργων είναι ανάλογο και διαφωτιστικό για την κατανόησή τους. Η κραυγαλέα κορώνα της καμαριέρας στον *Βικτόρ*, («πρόκειται περί δράματος») αντιστοιχεί στην φαινομενικά ακατανόητη κατάληξη του έργου του Καπετανάκη. Η καθαρά τραγική κραυγή του Πίπη («Σκιάζομαι! Σκιάζομαι»), που διαλύει τη γελοία συναναστροφή απομυθοποιώντας τον μηχανισμό της, μας δείχνει με μια λέξη τι είναι η «*Βεγγέρα*»: Μια μαύρη κωμωδία, που πρέπει να κάνει τους θεατές να γελάσουν σ' όλη της την διάρκεια και να φύγουν με σκυμμένο κεφάλι.

Το τρίτο μονόπραχτο *Ο θάνατος του Περικλέους* του Δ. Κορομηλά είναι μια εύχυμη κωμωδία καταστάσεων. Σατιρίζει το φαινόμενο της ρωμείκης αντιγνώμιας, το πείσμα και το φανατισμό πάνω σε ασήμαντα θέματα. Ο Κορομηλάς υπήρξε μάστορας στο χτίσιμο των έργων του. Ήξερε να δένει και να λύνει μια παράσταση και να προκαλεί με τη φρεσκάδα του λόγου του το ενδιαφέρον. Αυτές οι αρετές είναι συνοπτικά διατυπωμένες στον *Θάνατο του Περικλέους*.

ΤΑΣΟΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ

«Η *Βεγγέρα*» από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» (Θεσσαλονίκη 1983).

ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ο Δημήτριος Κορομηλάς

Ελλην δημοσιογράφος και κυρίως θεατρικός συγγραφέας, γεννηθείς εν Αθήναις τω 1850 και αποθανών εν τη αυτή πόλει τω 1898. Διδαχθείς τα εγκύκλια μαθήματα εν Αθήναις και Γαλλία, μετέβη εἴτα εἰς Λειψίαν, ὅπου επεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλολογίας. Επανελθὼν ἐκεῖθεν εἰς Αθήνας, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀνδρέα Κορομηλά καὶ ἤρξατο δημοσιεύων ποιήματα, διηγήματα καὶ σκηνικοὺς διαλόγους εἰς περιοδικὰ καὶ ἡμερολόγια, τῷ δε 1873 ἐξέδωκε τὴν *Εφημερίδα*, ἣν καὶ διηύθυνεν ἐπὶ ολόκληρον ὡδεκαετίαν.

Ἐχων ὡς πέραργον πλεον τὴν δημοσιογραφίαν, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐν γένει πρόοδον τῆς ὁποίας ἐν τούτοις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν, ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ θέατρον, διὰ τὸ ὁποῖον μέχρι τέλους τοῦ βίου τοῦ ἐγραψεν ὑπὲρ τα πεντήκοντα ἔργα, μεταξύ των ὁποίων δύο ἀπὸ τὰς καλυτέρας τοῦ κωμωδίας εἶναι *Ο μίτος τῆς Ἀριάδνης* καὶ *Ο θάνατος τοῦ Περικλέους* (1883-1885).

Αἱ μεγάλαι ἐν τούτοις ἐπιτυχίαι τοῦ Κορομηλά χρονολογούνται ἀπὸ τοῦ 1889. Οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς διὰ νὰ προσελκύουν περισσότερον κόσμον εἰς τὰς παραστάσεις των, προσέθετον διάφορα ἄσματα εἰς τὰς κωμωδίας, τὰς ὁποίας ἐπαιζον. Ὁ δὲ κόσμος, ἀρεσκόμενος εἰς τὸν νεωτερισμὸν αὐτόν, προσήρχετο πλεον ἀθρόος εἰς τὰς ἐλληνικὰς παραστάσεις. Προ τῆς τοιαύτης ἐπιτυχίας των ἀσμάτων, ὁ Κορομηλάς δὲν ἀπηξίωσε καὶ αὐτὸς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν μουσικὴν εἰς τὴν κωμωδίαν τοῦ *Ἡ τύχη τῆς Μαρούλας*, ἣτις, ἀναβιβασθεῖσα ἐπὶ σκηνῆς τὴν 16 Σεπτεμβρίου 1889, κατενεθουσίασε τὸ κοινόν. Ἐκτοτε ἡ κωμωδία αὕτη, ὁμοίαν τῆς ὁποίας υφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, δὲν εἶχεν ἰδεῖ μέχρι τότε ἡ ἐλληνικὴ σκηνή, παίζεται μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐλληνικοὺς θιάσους, καὶ συνετέλεσεν εἰς

Ο Άγγελος Βλάχος

ΒΛΑΧΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

την γένεσιν του ελληνικού κωμειδουλλίου, το οποίον επεκράτησε κατόπιν επί πολλά έτη επί της ελληνικής σκηνής. Δύο έτη μετά την περίλαμπρον αυτήν επιτυχίαν του, ο Κορομηλάς έσχε νέαν μεγάλην τοιαύτην με τον *Αγαπητικό της Βοσκοπούλας*, όστις και εγένετο αφορμή, όχι μόνον νέον είδος δραματικής ποιήσεως, το ειδυλλιακόν λεγόμενον δράμα, να εισαχθή εν τω νεοελληνικώ θεάτρω, αλλά και να παύσουν τα μέχρι της εποχής εκείνης αναφυόμενα πομπώδη δράματα, τα οποία προσελάμβανον αυθαιρέτως τον χαρακτηρισμόν των πατριωτικών.

Ο Κορομηλάς υπήρξεν ο μόνος, και λόγω και έργω, δραματικός συγγραφεύς της εποχής του. Αφωσιώθη εξ ολοκλήρου εις το θέατρον και έγραψε πάρα πολλά δι' αυτό. Εις τινα έργα του προσεπάθησε να μιμηθή τους αρχαίους κλασσικούς. Οπωσδήποτε όμως και αν κριθή το έργον του, αυτό υπήρξεν ο θεμέλιος λίθος της ελληνικής δραματικής φιλολογίας. «Ο,τιδήποτε και αν κάμωσιν οι συγγραφείς του μέλλοντος», όπως λέγει Γάλλος κριτικός, «εις την Ελλάδα της αύριον, ο Κορομηλάς θα είναι ο απαραίτητος κρίκος, η ενωτική γραμμή μεταξύ του τίποτε και του κάτι».

Επίσης μετά των αδελφών Μιχαήλ και Σπυρίδωνος Λάμπρου συνέστησε τον φιλολογικόν σύλλογον «Παρνασσόν» και συνετέλεσε σπουδαίως εις την έκδοσιν του ομωνύμου περιοδικού.

Ελλην πολιτικός, λογογράφος και ποιητής, γεννηθείς και αποθανών εν Αθήναις (1838-1920).

Δεκαεπταετής την ηλικίαν ο Άγγελος Βλάχος ενεφανίσθη το πρώτον εν τω θεάτρω τω 1858 ως μεταφραστής μονοπράκτου γερμανικής κωμωδίας υπό τον τίτλον *Τα κόκκινα μαλλιά*. Μετά οκταετίαν (1866) έγραψε την πρώτην πρωτότυπον κωμωδίαν του, *Η κόρη του παντοπώλου*, ήτις και παρεστάθη από της σκηνής του εν Αθήναις χειμερινού θεάτρου Μπούκουρα την 5 Ιανουαρίου 1866 μετά

μεγάλης επιτυχίας, επαναληφθείσα, πράγμα σπανιώτατον δια τα θεατρικά χρονικά της εποχής, είκοσι και οκτώ φορές εντός μιας θεατρικής περιόδου. Το επόμενον έτος, 1867, χάριν του δια πρώτην φοράν εμφανιζομένου τότε προ του αθηναϊκού κοινού θιάσου των αδελφών Ταβουλάρη, μετέφρασε τους *Αφηρημένους* του Κοΐσεμπού, *Την απαίτησιν ζηλοτυπίας*, κωμωδίαν, ην κατόπιν μετεβάπτισαν αυθαιρέτως οι ηθοποιοί εις *Κύριον Κρεμμύδαν*, την *Μαγνητιζομένην* («*Les cheveux de ma femme*») και τον *Κλαβίγγιον* του Γκαίτε, η μετάφρασις του οποίου θα παραμείνη πάντοτε ως κόσμημα του ελληνικού δραματολογίου.

ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ ΗΛΙΑΣ

Ο Ηλίας Καπετανάκης

Εξ αρχοντικής της Μάνης οικογενείας καταγόμενος, εγεννήθη εις Τρικότσοβαν της Λακωνίας τω 1859. Αποπερατώσας τας νομικάς αυτού σπουδάς εν τω εν Αθήναις πανεπιστημίω, διετέλεσε κατόπιν επί τινα έτη δημόσιος υπάλληλος και ιδιαίτερος γραμματεύς του πρωθυπουργού Αλεξάνδρου Κουμουνδούρου, μεθ' ο επεδόθη εις την φιλολογίαν και δη την θεατρικήν τοιαύτην. Το πρώτον του θεατρικόν έργον υπήρξεν η τετράπρακτος κωμωδία *Ο γενικός γραμματεύς*, ήτις έσχε μεγίστην επιτυχίαν, διδαχθείσα από σκηνης τω 1893 υπό των ηνωμένων θιάσων Παντοπούλου — Αλεξιάδου. Εν έτος κατόπιν έγραψε την μονόπρακτον ηθογραφίαν *Η Βεγγέρα*, επιτυχώς και αυτήν διδαχθείσαν από σκηνης μεθ' ο εν συνεργασία μετά του Ν. Λάσκαρη την τρίπρακτον σατυρικήν επιθεώρησιν *Αι υπαίθριοι Αθήναι*, τους συγχρόνους αθηναϊκούς τύπους της οποίας διέπλασε μετ' εξαιρετικής επιτυχίας ο Ευαγ. Παντόπουλος. Μη ικανοποιούμενος αρκούντως εκ της φιλολογικής του εργασίας, επανήλθεν εις την δημοσίαν υπηρεσίαν, απέθανε δε τον Δεκέμβριον του 1922 εν Κρήτη, εν η διετέλεσεν επ' αρκετόν χρόνον εισηγητής της εκεί γενικής διοικήσεως.

Ν. Ι. Λάσκαρης
ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΚΗΝΟΘΕΤΩΝ

Α.ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Πρόκειται για ένα απ' τα καλύτερα μονόπρακτα, αν όχι το καλύτερο, που έχουμε στη νεοελληνική δραματουργία. Η ζωντάνια του, η φρεσκάδα του, η πολύ ωραία τεχνική, ο ρυθμός του και πάνω απ' όλα η ειλικρίνεια και η αμεσότητά του, του δίνουν, μετά από τόσα χρόνια που γράφτηκε, μια επαφή με το θεατή μοναδική. Έτσι η δουλειά του σκηνοθέτη γίνεται χαρά, γιατί προσέχει μόνο ν' ακολουθήσει το συγγραφέα και να φωτίσει τα προτερήματα του έργου. Κι επειδή το έργο πηγάζει από την ελληνική πραγματικότητα, παλιά και σύγχρονη, αυτή τη χαρά την είδα στους ηθοποιούς σ' όλη τη διάρκεια των δοκιμών.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Ρ.ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Β.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ν.ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Α.ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

Τίτλος του προγράμματος αυτών των μονοπρακτών, θα μπορούσε να είναι «σκηνικά παιχνίδια». Και στα παιχνίδια δεν είναι δυνατόν να 'ρχίσεις τις βαρύγδουπες αναλύσεις, για το πώς και το γιατί γίνεται αυτό ή εκείνο, για τις γραμμές, τις φόρμες, τις μεθόδους, λέξεις κλειδιά κάλυψης, της σκηνοθετικής σοβαροφάνειας.

Στο παιχνίδι αφήνεται ελεύθερος, συμαζεύεις τις παιδικές νόμιμες υπερβολές και παίζεις. Ανακατεύεις με όλα και χαίρεσαι, την τρέλα της υπερβολής, τη μαγεία του υπερρεαλισμού, τον ξέφρενο ρυθμό που έχει το παιχνίδι σου, ως τη στιγμή που ξέρεις - είναι κι αυτό μέσα στη σύμβαση του παιχνιδιού - επεμβαίνουν οι μεγάλοι και στο χαλάνε, φωνάζοντας, προσγειωμένοι στις σαθρές, αμετακίνητες απόψεις τους.

Όμως εσύ την έχεις κοπανήσει όμορφα όμορφα, έχεις βγει έξω από το άγνωστο πορτάκι στους δρόμους, έχεις αλητέψει, και γυρίζοντας ξέρεις ότι θα φας όλο μα όλο το γλυκό αν το βρεις φυσικά γιατί τώρα τελευταία σπιτικά γλυκά τέλος.

Επειδή λοιπόν σπιτικά γλυκά τέλος, και βεγγέρες τέλος και παντοπώληδες τέλος, όλα αυτά τα παραπάνω, κι ακόμα περισσότερα, προσπάθησα να τα βάλω στη *Βεγγέρα* και στην *Κόρη του παντοπώλη*...

Καθώς διέκρινα κάτω απ' τις σειρές του έργου, ειδικά της *Βεγγέρας*, τα σκανταλιάρικα μάτια του συγγραφέα, σκέφτηκα πως εδώ χωράει κάθε παραλογισμός, υπέρβαση, υπερρεαλιστική έκφραση, και προχώρησα. Τ' άλλα ήταν εύκολα. Από σκανταλιές άλλο τίποτα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

• Θ. ΓΚΟΓΚΟΣ, Θ. ΜΑΡΣΕΛΟΥ •

• Μ. ΠΑΝΩΡΙΟΣ
Χ. ΒΑΡΖΟΠΟΥΛΟΥ, Γ. ΚΑΣΔΑΓΛΗΣ •

• Κ. ΡΟΥΓΓΕΡΗ, Μ. ΠΑΝΩΡΙΟΣ, Θ. ΜΑΡΣΕΛΟΥ, Θ. ΓΚΟΓΚΟΣ, Χ. ΒΑΡΖΟΠΟΥΛΟΥ •

• Γ. ΚΑΣΔΑΓΛΗΣ, Θ. ΜΑΡΣΕΛΟΥ •

• Θ. ΓΚΟΓΚΟΣ, Χ. ΒΑΡΖΟΠΟΥΛΟΥ •

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

• Γ. ΚΑΣΔΑΓΛΗΣ, Κ. ΡΟΥΓΓΕΡΗ, Θ. ΜΑΡΣΕΛΟΥ, Α. ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ •

• Θ. ΓΚΟΓΚΟΣ, Χ. ΒΑΡΖΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ, Θ. ΜΑΡΣΕΛΟΥ, Κ. ΡΟΥΓΓΕΡΗ •

• Γ. ΚΑΣΔΑΓΛΗΣ, Α. ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ, Μ. ΠΑΝΩΡΙΟΣ •

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ

• Τ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ, Τ. ΧΑΛΚΙΑΣ, Τ. ΠΑΠΟΥΤΣΗ, Μ. ΙΓΓΛΕΣΗ •

• Τ. ΧΑΛΚΙΑΣ
Τ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ, Τ. ΠΑΠΟΥΤΣΗ •

• Τ. ΠΑΠΟΥΤΣΗ, Τ. ΧΑΛΚΙΑΣ •

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ

• Μ. ΙΓΓΛΕΣΗ, Τ. ΧΑΛΚΙΑΣ •

• Β. ΕΥΤΑΞΟΠΟΥΛΟΣ, Μ. ΙΓΓΛΕΣΗ •

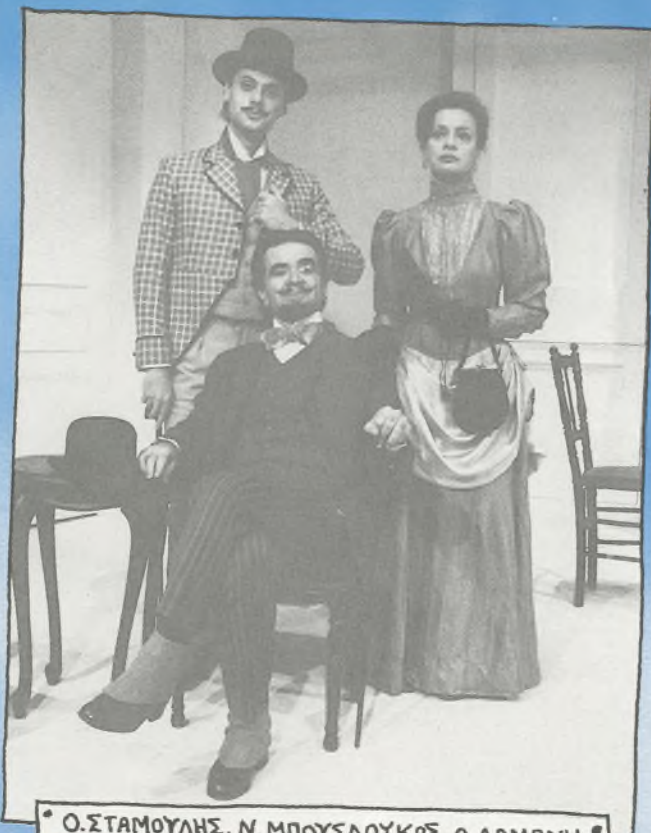
• Μ. ΙΓΓΛΕΣΗ, Β. ΕΥΤΑΞΟΠΟΥΛΟΣ, Τ. ΧΑΛΚΙΑΣ •

• Ρ. ΦΟΡΤΟΥΝΑ, Τ. ΜΑΝΕΣΗ, Α. ΚΡΑΛΛΗ, Ν. ΛΥΚΟΜΗΤΡΟΣ, Μ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ •

• Α. ΚΡΑΛΛΗ, Ρ. ΦΟΡΤΟΥΝΑ, Τ. ΜΑΝΕΣΗ, Ν. ΛΥΚΟΜΗΤΡΟΣ, Ε. ΚΟΝΙΔΟΥ •

• Ο.ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, Ν.ΜΠΟΥΣΔΟΥΚΟΣ, Ο.ΔΑΜΑΝΗ •

Ν.ΜΠΟΥΣΔΟΥΚΟΣ, Ο.ΔΑΜΑΝΗ, Ο.ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, Α.ΜΠΟΥΡΛΟΥ, Μ.ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΡΟΜΗΛΑ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Σκηνοθεσία ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
Σκηνικά - Κοστούμια ΡΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Μουσική ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ

(Με τη σειρά που μιλούν στη σκηνή)

Υπηρέτρια ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΑΡΖΟΠΟΥΛΟΥ
Υπηρέτης ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
Κανελλάτος ΜΑΚΗΣ ΠΑΝΩΡΙΟΣ
Μάνα ΚΑΡΜΕΝ ΡΟΥΤΕΡΗ
Κόρη ΟΥΣΙΣ ΜΑΡΣΕΛΟΥ
Βαρκλάς ΑΝΤΩΝΗΣ ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ
Αρβανιτάκης ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΣΣΑΤΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ

Σκηνοθεσία ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Σκηνικά - Κοστούμια ΡΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Μουσική ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Χορογραφίες ΝΤΟΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ

(Με τη σειρά που μιλούν στη σκηνή)

Μεριγώ ΜΑΙΡΗ ΠΓΓΑΣΗ
Θανάσης ΤΑΚΗΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ
Σταράτα ΤΖΕΣΗ ΠΑΠΟΥΤΣΗ
Θοδωρής ΤΑΣΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ
Κωνσταντίνος ΒΑΣΙΛΗΣ ΕΥΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Μπακιλάγατοι

ΗΛΙΑ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ Η ΒΕΓΓΕΡΑ

Σκηνοθεσία ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Σκηνικά - Κοστούμια ΡΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Μουσική ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Χορογραφίες ΝΤΟΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑΝΟΜΗ

(Με τη σειρά που μιλούν στη σκηνή)

Νίκος ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Στένος ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
Στένου ΟΛΓΑ ΔΑΜΑΝΗ
Λημήνω ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΠΟΥΡΛΟΥ
Νερουλός ΝΙΚΟΣ ΛΥΚΟΜΗΤΡΟΣ
Ελένη ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΡΑΛΗ
Κατίνα ΡΕΑ ΦΟΡΤΟΥΝΑ
Μαρίκα ΤΟΝΙΑ ΜΑΝΕΣΗ
Γίσης ΜΑΙΡΗ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ
Κάρμεν ΤΑ-Υ-ΓΕΤΗ
Φρόσω ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΝΙΑΟΥ

Μπόμπιρες

Στο πλάνο η ΑΝΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

• Ρ.ΦΟΡΤΟΥΝΑ, Τ.ΜΑΝΕΣΗ, Α.ΚΡΑΛΗ •

• Α.ΜΠΟΥΡΛΟΥ, Ο.ΔΑΜΑΝΗ, Μ.ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ •

• Τ.ΜΑΝΕΣΗ, Μ.ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ, Ρ.ΦΟΡΤΟΥΝΑ, Α.ΜΠΟΥΡΛΟΥ, ΤΑΪΓΕΤΗ •

• Ν.ΛΥΚΟΜΗΤΡΟΣ, Ν.ΜΠΟΥΣΔΟΥΚΟΣ •

Η ΒΕΤΤΕΡΑ

ΤΡΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΕΣ ΚΩΜΩΔΙΕΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

Πιστεύουμε ότι, στις υποχρεώσεις των Κρατικών Θεάτρων, βρίσκεται και η παρουσίαση έργων της παράδοσης, που καθόρισαν και χαρακτηρίσαν, την πορεία του νεοελληνικού θεάτρου. Πραγματικά, οι μονόπρακτες κωμωδίες που παρουσιάζει η «Νέα Σκηνή» του Εθνικού Θεάτρου, *Η κόρη του Παντοπώλου* του Άγγελου Σ. Βλάχου (1838-1920), *Ο θάνατος του Περικλέους* του Δημητρίου Κορομηλά (1850-1898) και *Η βεγγέρα* του Ηλίου Καπετανάκη (1859-1923), χαρακτηρίζουν μια εποχή του θεάτρου μας και αλλάζουν μάλιστα καίρια, το ύφος του, είναι δε «ό,τι καλύτερο μας έχει αφήσει ο 19ος αιώνας στο θέατρο» (Γ. Σιδέρη: Περιοδικό *Τα Μιμικά* τεύχ. 3-4). Εξ άλλου ο αξέχαστος ιστορικός του θεάτρου μας, ο Γ. Σιδέρης, στο Α' τόμο της *Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου 1794-1944*, βάζει τίτλο, το σχετικό κεφάλαιο για τα έργα αυτά, «προς μian αναγέννησι» (Σελ. 83), τονίζει δε ότι με τις μονόπρακτες αυτές κωμωδίες «... η σκηνή μας θα βρει τον τρόπο να προετοιμαστεί για το καλύτερο...»

Ο Σιδέρης τέλος δίνει πολύ χαρακτηριστικά τα αίτια που οδήγησαν στην παρουσίαση αυτών των μονοπράκτων έργων και γράφει:

«... Ήταν συνήθεια στην Ευρώπη να παίζουν μετά τα δράματα και μια μονόπραχτη κωμωδία, για να φεύγουν οι θεατές ευχαριστημένοι· έτσι ερμηνεύανε, με αφέλεια, τον αριστοτελικόν όρο «κάθαρσις». Ξένοι θίασοι, στις περιοδείες τους στην Αθήνα, δεν παραλείπανε αυτή τη συνήθεια που τη δεχτήκανε και οι δικοί μας· σας θυμίζω τι βάσανα θα έπρεπε οπωσδήποτε να υποφέρει ο ακροατής των ιαμβογραφημάτων, μη μπορώντας να χαρεί απολύτως την αρχαιόπρεπη τραγωδία, που ωστόσο, λογικά, την εθεωρούσε την πιο σωστή και την πιο επιβαλλόμενη για εθνικούς λόγους αισθητικήν ηδονή, ως απόγονος των Ελλήνων εκείνων, που

εμιλούσαν ανάλογη γλώσσα κλπ. Όπου ξεπρόβαλλε, στο τέλος αυτής της ταλαι-
 πωρίας, η μονόπραχτη κωμωδία και αντί-
 για χλαμυδοφόρους βασιλιάδες, εξούσαν,
 επάνω στη Σκηνή, προσιτοί άνθρωποι,
 κοινοί, με τ' απλά τους τα ελληνικά· δεν
 τους επιτρεπότανε να σφετερίζονται την
 «ανώτερη» φρασεολογία των τραγικών
 ηρώων· η προτίμησή τους λοιπόν μοι-
 ραία επήγαινε προς αυτά τα εργάκια και,
 στ' αλήθεια, οι θεατές μας «εκαθαίρον-
 το» πιο κυριολεκτικά από τους ευρωπαί-
 ους, γλυτόνανε από το βάρος της ακατα-
 νοησίας, με τους αστείους τους υπηρέτες
 της μονόπρακτης κωμωδίας στα σταθερά
 κύρια πρόσωπά της, που η καταγωγή
 τους δεν ήτανε λιγότερο δοξασμένη και
 αρχαία· είχανε γεννηθεί στον Αριστοφά-
 νη (*Βάτραχοι*, *Πλούτος* π.χ.) και ανδρωθή-
 κανε στον Πλάυτο, στο Μολιέρο, στο
 Γολδόνη. Κι ενώ το κωμικό στοιχείο το
 είχε η νέα ελληνική Θυμέλη στη σκιά,
 ως τα τώρα, θα βγει πια στην επιφά-
 νεια...»

Η πρώτη παράσταση της *Κόρης του παντοπώλου* του Α. Βλάχου, δίνεται στις 5 του Γενάρη του 1866. Τους ρόλους ερμηνεύουν οι ηθοποιοί: Π. Σούτσας, Ελένη Ξαβερίου, Π. Βονασέρα, Εμμαν. Χέλμης και Δημ. Αστεριάδης. Όπως φαίνεται η παράσταση είχε πολλή επιτυ-
 χία γιατί «μπορεί να είναι κάπως ελαττω-
 ματικό το έργο αλλά διέθετε μια απλο-
 ποιημένη φρασεολογία...» Εξ άλλου ο
 ίδιος ο Α. Βλάχος, στο πρόλογό του, της
 έκδοσης των κωμωδιών του, γράφει ότι
 το έργο παίχτηκε τριάντα φορές «... και
 δεν μπορεί —σημειώνει ο Γ. Σιδέρης—
 να εννοεί, παρά, από την πρώτη παρά-
 σταση του 1866 έως την εποχή της έκδο-
 σης του τόμου του 1871. Στον τόμο αυτό
 περιέχονται οι κωμωδίες *Η κόρη του παν-
 τοπώλου*, *Γαμβρού πολιορκία*, *Προς το*
Θεαθήναι, *Ο σύλλογος του Λουλουδάκη*, *Γά-
 μος ένεκα βροχής*, *Ο λοχαγός της Εθνοφυ-
 λακής* και *Η εορτή της μάμμης* (Βλέπε:
 Αγγέλου Βλάχου *Κωμωδίες* Εν Αθήναις
 1871).

Ο Δημ. Κορομηλάς με τη γυναίκα του και τα
 παιδιά του όπου μαζί έπαιζαν
 σε ερασιτεχνικές παραστάσεις.

Αναζητήσαμε άλλες εκδόσεις τουλάχισ-
 στον της *Κόρης του παντοπώλου* αλλά δεν
 επισημάναμε παρά μόνο δύο: Στα *Κείμενα*
Νεοελληνικής Δραματουργίας του Φαίδω-
 νος Κ. Μπουμπουλίδου Τόμ. Α' (εκδό-

σεις βιβλιοπωλείου της «Εστίας» Ι. Δ. Κολλάρου & Σιας Α.Ε. Αθήνα 1969) και στο περιοδικό *Τα μιμικά* με σύντομα αλλά και περιεκτικά σχόλια και ιδιαίτερα καλαίσθητη και προσεγμένη επιμέλεια του κειμένου (Τεύχος 3-4 Δεκέμβριος 1984 Θεσσαλονίκη).

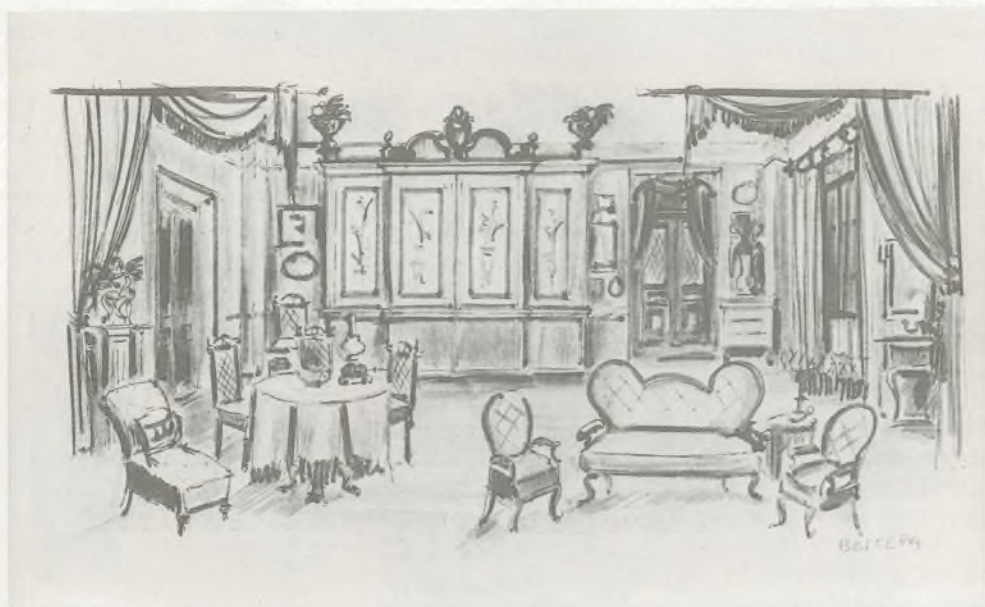
Ο *Θάνατος του Περικλέους* του Δημητρίου Κορομηλά παρουσιάζεται το 1884, αφού προηγουμένως ο συγγραφέας είχε παρουσιάσει σειρά άλλων έργων και διάφορες μονόπρακτες κωμωδίες, που ακολούθουσταν το παράδειγμα του Α. Βλάχου και του έργου του *Η κόρη του παντοπώλου*. Ο Κορομηλάς χαρακτηρίζει τις μονόπρακτες αυτές κωμωδίες του «μίμους» ή «φλύακας». (Σημαντικό βοήθημα, για τη μελέτη των έργων, που αναφέρομε και γενικά, της περιόδου αυτής του ελληνικού θεάτρου αποτελεί μια αξιόλογη μελέτη του Γιάννη Σιδέρη στο Χριστουγεννιάτικο τεύχος της «Νέας Εστίας» του 1949).

Η κωμωδία αυτή του Δημ. Κορομηλά θεωρείται από τα πιο πολυπαιγμένα έργα αυτού του είδους και έχει μεταφραστεί στα γερμανικά από τον Ι. Μητσάκη και παίχτηκε στο Σβερίνο της Γερμανίας, όπως μας πληροφορεί η *N. Εφημερίς* της 25 του Γενάρη του 1885. (Το Σβερίνο, βέβαια, είναι η πόλη Σβερίν (Schwerin) κοντά στην ομώνυμη λίμνη της Γερμανίας. Παρ' όλο όμως που, όπως προαναφέραμε, ο *Θάνατος του Περικλέους* είναι από τα πιο πολυπαιγμένα έργα του Κορομηλά (βλεπ. *Ιστορία Νεοελληνικού Θεάτρου* του Γ. Σιδέρη), όμως δεν έχουμε σχετικές με τις παραστάσεις του πληροφορίες. Το μόνο αξιοσημείωτο «ντοκουμέντο» που βρήκαμε είναι ένα πρόγραμμα που υπάρχει στο Θεατρικό Μουσείο μιας ερασιτεχνικής παράστασης του *Θάνατου του Περικλέους* που πρέπει να αναφέρεται στην παράσταση που δόθηκε το 1884 στα ανάκτορα του Γεωργίου. Οργανωτές της παράστασης ο συγγραφέας της Δημ. Κορομηλάς και ο επίσης συγγραφέας Δημ. Κόκκος που παίζουν και στην παράσταση αυτή, ο μεν πρώτος τον Ιωάννη Αρβανιτόπουλο, ο δε άλλος τον Ηλία. Στους άλλους ρόλους αναφέρονται οι Μ.Κ. Παπαρηγοπούλου (Μαρία Αρβανιτοπούλου), Νίνα Μπόταση (Ελένη), Αγ-

γελική Μαντζαβίνου (Σοφία), Κωνστ. Κουτσαλέξης (Χρήστος Βόγκλας) και Νικόλαος Ρώης (Γεράσιμος Κανελλάτος).

Γενικά ο Κορομηλάς πρόσφερε στο θέατρο και σχεδόν ανέδειξε το είδος «κωμειδύλλιο» ειδικά, μάλιστα, με το πρώτο υποδειγματικό του είδους έργο του *Η τύχη της Μαρούλας* καθώς και με το επίσης γνωστό και επιτυχημένο έργο του *Ο Αγαπητικός της βοσκοπούλας*, ενώ από τις κωμωδίες του διασώθηκε μόνο ο *Θάνατος του Περικλέους* που εκδόθηκε το 1884, από τα τυπογραφεία Κορομηλά, που ανήκανε στο πατέρα του. Δεν νομίζω ότι υπάρχει άλλη έκδοση του έργου πριν από τη πρόσφατη έκδοση της «Δωδώνης» που κυκλοφόρησε το 1984 σε ένα τόμο με την *Τύχη της Μαρούλας* με πολυσέλιδη εισαγωγή και επιμέλεια Βασίλη Χ. Μάκη.

Στην έκδοση αυτή, με τη γνωστή προσεγμένη, από κάθε πλευρά παρουσίαση του κειμένου, ο εισηγητής Βασίλης Χ. Μάκης τοποθετεί ψύχραιμα το έργο του Κορομηλά σημειώνοντας. «Ο Κορομηλάς βοήθησε με όλες τις δυνάμεις του τη θεατρική ζωή της χώρας, η συμβολή του όμως και τα αποτελέσματα της προσφοράς του δεν ήταν ανάλογα με τους κόπους του, γιατί δεν κατενόησε τις πραγματικές βάσεις του προβλήματος. Όντας ο ίδιος αριστοκράτης, πλούσιος, ζώντας στο περιβάλλον της καλής λεγόμενης τάξης, δηλαδή με τους παλατιανούς και τους πλούσιους, δεν υποπετεύθηκε ότι αυτοί ήταν ασήμαντη μειοψηφία και ότι το ενδιαφέρον έπρεπε να στραφεί προς το λαό, το μέγα πλήθος που είχε τη δική του γλώσσα, τα ήθη του, τα τραγούδια του, προς τον λαό, που ήταν η σπονδυλική στήλη του κράτους και της πολιτιστικής και κοινωνικής εξέλιξης...» Όμως, ανεξάρτητα από τις παραπάνω σωστές παρατηρήσεις, ο Κορομηλάς πρώτος εισηγήθηκε στα Ανάκτορα την ίδρυση του Εθνικού Θεάτρου και ακριβώς πριν 100 χρόνια, στις 17 Νοέμβρη 1888 η *Νέα Εφημερίς* αναφέρει ότι η Επιτροπή που είχε καταρτίσει ο Γεώργιος βρήκε το κατάλληλο οικοπέδο για την ανέγερση του Εθνικού Θεάτρου. Όμως και τα ίδια τα έργα του μπόρεσαν μόνα τους να

Μακέτες σκηνικών της Ρ.ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
για το «Θάνατο του Περικλέους» (πάνω)
και τη «Βεγγέρα» (κάτω).

φτάσουν στο λαό, γι' αυτό και γράφει ο ίδιος ο Βασίλ. Μάκης «... ο λαός είδε τη στροφή του προς αυτόν, τον χειροκρότησε θερμά και του κράτησε μια τιμητική θέση στη θεατρική ιστορία του τόπου...».

Η *Βεγγέρα* του Ηλία Καπετανάκη παρουσιάζεται για «πρώτη φορά από το «Θίασο Κωμωδιών» με τους Δημ. Κοτοπούλη, Π. Λαζαρίδη, Ι. Ράινεκ και Αδ. Πομόνη, στις 14 του Μάρτη 1894, πρωτοδημοσιεύεται δε στο *Εθνικό Ημερολόγιο* του Κ. Σκόκου (1895 Σελίδες 199-225). Για τη *Βεγγέρα* του Καπετανάκη ο Θόδωρος Γραμματέας στο βιβλίο του *Νεοελληνικό Θέατρο - Ιστορία - Δραματολογία* σημειώνει ότι «Σ' αντίθεση με άλλα θεατρικά είδη της εποχής αντλεί τα θέματά της από την πραγματικότητα στην οποία άμεσα αναφέρονται...»

Δυστυχώς δεν αναφέρονται στοιχεία για παραστάσεις μετά την πρώτη παράσταση του 1894. Η εξέγηση ίσως να βρίσκεται στην παρατήρηση του μελετητή Θ. Γραμματά, που παρατηρεί (στο έργο του που αναφέραμε παραπάνω σελίδα 44) ότι «... η ελληνική κωμωδία του 19ου αιώνα αν και λειτουργεί ως κατ' εξοχή φορέας προοδευτικών ιδεολογικών μηνυμάτων (κι' ακριβώς γι' αυτό) κατέληξε να παραγκωνιστεί, να περιθωριοποιηθεί και μόνο αργότερα βρίσκει την αναγνώριση που της αξίζει...».

Το «Θέατρο Τέχνης» του Κάρολου Κουν μέσα στη τεράστια και ανεκτίμητη προσφορά του, στο Θέατρό μας, παρουσιάζει τον Ιούνιο του 1975 (πρεμιέρα 25.6.75) τις τρεις αυτές μονόπρακτες κωμωδίες: *Η κόρη του παντοπώλου* του Άγγελου Βλάχου, *Η Βεγγέρα* του Ηλία Καπετανάκη και *Ο θάνατος του Περικλέους* του Δημητρίου Κορομηλά, σε μια παράσταση με σκηνοθεσία του Γιώργου Λαζάνη, σκηνικά και κοστούμια Σάββα Χαρατσίδη, μουσική Χρήστου Λεοντή και επιμέλεια φωτισμών Μίμη Κουγιουμτζή.

Τους ρόλους ερμήνευσαν: στο πρώτο μονόπρακτο οι Νίκος Κούρος, Αννίτα Σαντοριναίου, Πέπη Οικονομοπούλου, Γιώργος Αρμένης και Πάνος Χρυσικάκος. Στο δεύτερο: Τάκης Μαργαρίτης, Μελίνα Βαμβακά, Πέπη Οικονομοπούλου, Ράσμου Τσόπελα, Μελίνα Παπανέστορα, Μαρία Μίχα, Γιώργος Αρμένης,

Βασίλης Παπαβασιλείου, Αννίτα Σαντοριναίου και Περικλής Μουστάκης. Στο τρίτο: Νίκος Κούρος, Πάνος Χρυσικάκος, Γιάννης Δεγαΐτης, Γιώργος Αρμένης, Μελίνα Βαμβακά, Μαρία Μίχα, Αννίτα Σαντοριναίου και Χάρης Σώζος.

Η παράσταση του «Θεάτρου Τέχνης» ήτανε από τις καλλίτερες σκηνοθετικές επιτεύξεις του Γ. Λαζάνη με εξαιρετικές ερμηνείες, ειδικά, μάλιστα, ο Γιώργος Αρμένης που έπαιξε γυναικείο ρόλο, έδωσε πραγματικό «ρεσιτάλ» ερμηνείας και μεγάλο μάθημα σωστής απόδοσης γυναικείου ρόλου από άνδρα ηθοποιό.

Μόνη της εξ άλλου, η κωμωδία του Ηλία Καπετανάκη *Η Βεγγέρα*, που «ξεπερνάει τα όρια της κωμωδίας και φτάνει στη καφτή σάτιρα (Στάθης Δρομάζος), παρουσιάστηκε από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στο Βαφοπούλειο πνευματικό κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης από 25 Νοέμβρη μέχρι 18 Δεκέμβρη 1983 και ξαναπαίχτηκε στο θέατρο «Αμαλία» από 10 Γενάρη μέχρι 5 Φλεβάρη 1984.

Το έργο «ανέβηκε» διασκευασμένο σε μουσική κωμωδία με σκηνοθεσία του Νίκου Αρμάου (του ίδιου σκηνοθέτη είδαμε μια θαυμάσια παράσταση του άλλου έργου του Ηλία Καπετανάκη *Ο Γενικός Γραμματέας* με το θέατρο της Καλαμάτας και που η «πρεμιέρα» της δόθηκε στη Πύλο στις 17 Ιούλη 1987). Τα τραγούδια της παράστασης ήτανε του Ηρακλή Πασχαλίδη, οι χορογραφίες του Γιώργου Τότσιου, τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ιωάννας Μανωλεδάκη και ομάδας φοιτητών της Πολυτεχνικής Σχολής (Α. Αληγιζάκη, Α. Μολυνδρή και Χρ. Παπουτσόπουλου). Βοηθός σκηνοθέτη ήτανε η Ρούλα Κουκουρίκου. Η ερμηνεία των ρόλων έγινε από τους ηθοποιούς Κώστα Ζαχαράκη (Νίκος), Θάλεια Σκαρλάτου (Κυρία Στενού), Χρ. Αρνομάλλης (Κύριος Στενός), Λένα Σαββίδου (Δημήτρω), Νίκος Κουμαριάς (Κύριος Νερουλός), Σοφία Φιλιππίδου (Κυρία Νερουλού), Δώρα Σκαρλάτου (Κατίνα), Γαλάτεια Καμενή (Μαρίκα), Μένη Κυριάκογλου (Πίπης) και Έφη Σταμούλη (Φρόσω).

Η παράσταση αυτή είχε πολύ καλές κριτικές και γενικά σπουδαία απήχηση

Μακέτες κοστούμιών της Ρ.ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
για τη «Βεγγέρα».

στο κοινό. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω κριτικό σχόλιο του περιοδικού *Αντί* (Αριθ. Φύλ. 247, σελ. 42, 2.12.1983): «Ο Ηλίας Καπετανάκης, θεατρικός συγγραφέας του τέλους του 19ου αιώνα, με έργο μικρό σε ποσότητα, αλλά σημαντικό όσο και σημαδιακό, άφησε μια τριπρακτική κωμωδία, τον *Γενικό Γραμματέα* και δύο μονόπρακτες, τη *Βεγγέρα* και το *Γεύμα του Παπή*.

Κοινωνική σάτιρα, κριτικής της συμπεριφοράς των αστών, αντέχει ως σήμερα, ειδικά μάλιστα, έτσι όπως παρουσιάστηκε από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στο θέατρο του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου της Θεσσαλονίκης. Δηλαδή, όχι όπως γράφτηκε από τον Καπετανάκη, ως έργο καθαρής πρόζας αλλά διασκευασμένη σε μουσική κωμωδία.

Μια θεατρική ανάγνωση που προσδίδει στο έργο μια έντονα σύγχρονη ατμόσφαιρα και εκτείνει το σατιρικό του χαρακτήρα. Η σκηνοθεσία έγινε με αριστοτεχνικό τρόπο από τον Νίκο Αρμάο, που δούλεψε όμως με συνεργάτες σε «πολύ καλή ώρα». Όλοι οι συντελεστές αυτής της παράστασης είχαν καλοκουρδίσσει τη θεατρική τους προσπάθεια... Ο μουσικός Ηρακλής Πασχαλίδης, ο χορογράφος Γιώργος Τότσιος, η σκηνογράφος-ενδυματολόγος Ιωάννα Μανωλεδάκη με τη συνεργασία φοιτητών. Αλλά και η εξαιρετική παρουσία όλων των ηθοποιών, με προεξάρχουσα τη Σοφία Φιλιππίδου, που έχει γράψει τους στίχους τεσσάρων τραγουδιών από αυτά που ακούστηκαν: «Ο έρωας είναι, λοιπόν, δεσποινίς, μια δύναμις εν γένει/ που ζωντανεύει τους νεκρούς, τους ζωντανούς μωραίνει». Και είναι οι ηθοποιοί: Κ. Ζαχαράκης, Θ. Σκαρλάτου, Χρ. Αρνομάλλης, Λ. Σαββίδου, Ν. Κουμαριάς, Δ. Σκαρλάτου, Γ. Καμένη, Μ. Κυριάκογλου, Ε. Σταμούλη.

Με ζωντανή μουσική εκτέλεση στο πιάνο απ' τον συνθετή Ηρ. Πασχαλίδη παράγεται ένα συνεχές κλίμα ευφορίας και χάρης, που συνδυασμένο με τη σκηνική ενάργεια κάνει αυτή τη μικρή, σε διάρκεια, παράσταση μια αληθινή απόλαυση.

Πρέπει να σημειωθεί ότι από τα δέκα τραγούδια της παράστασης τα έξι γρά-

φτηκαν από τον Ηρακλή Πασχαλίδη την Άνοιξη του 1974 σε στίχους των Σάκη Σουντουλίδη και Ρούλας Πατεράκη για να ανέβη, τότε, το έργο. Η παράσταση όμως δεν πραγματοποιήθηκε γιατί η λογοκρισία της Χούντας έκοψε σημαντικά κομμάτια του έργου.

Οι στίχοι των άλλων τεσσάρων τραγουδιών της παράστασης του 83-84 είναι της Σοφίας Φιλιππίδου.

Το κείμενο της *Βεγγέρας* δημοσιεύτηκε με πολλά σχόλια και άλλα κείμενα στο περιοδικό της Πειραματικής Σκηνής της «Τέχνης» (Διευθυντής ο Νικηφόρος Παπανδρέου) *Θεατρικά Τετράδια* (Αριθ. τεύχους 9 Ιανουάριος 1984). Και αν δεν μας έχει διαφύγει καμιά άλλη παλιά έκδοση, είναι η πρώτη δημοσίευση του κειμένου αυτού μετά από εκείνη του «Εθνικού Ημερολογίου Κ. Σκόκου» του 1895.

Το Εθνικό Θέατρο, θεματοφύλακας της θεατρικής μας παράδοσης, παρουσιάζει με κάθε επιμέλεια και άξιους συντελεστές τις τρεις αυτές μονόπρακτες κωμωδίες, χαρακτηριστικές της θεατρικής ζωής μας του τέλους του 19ου αιώνα. Όμως επειδή μιλάμε για κωμωδίες του περασμένου αιώνα «μη νομίζετε —όπως έγραψε ο Στάθης Ι. Δρομάζος— ότι θα παρακολουθήσετε νοσταλγικές παραστάσεις παλιών καλών καιρών. Θα διασκεδάσετε με αυθεντικές νεοελληνικές κωμωδίες, γραμμένες με οίστρο και χωρίς λογιολατρισμό. Θα δείτε τη νεογέννητη Ελληνική κοινωνία μας, με τα κουσούρια της, που πολλά τα βρίσκετε να επιβιώνουν και σήμερα...». Πιστεύω ότι θα συμφωνήσετε απόλυτα στα παραπάνω αφού δείτε την παράσταση. Καλή διασκέδαση λοιπόν!

ΤΩΝΗΣ ΤΣΙΡΜΠΙΝΟΣ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

α μπορούσε ίσως κανείς να χαρακτηρίσει, σε μια πρώτη ανάγνωση, το μονόπρακτο του Άγγελου Βλάχου *Η κόρη του παντοπώλου* (1866) σαν ηθογραφία. Ο ιστορικός του νεοελληνικού θεάτρου Γιάννης Σιδέρης, γράφει πράγματι ότι, «πρόκειται για ένα σκετς πολύ σοβαρά συνθεμένο... που Μολιερίζει, σατυρίζοντας την τάση των «παρακατιανών» για ν' ανυψωθούν κοινωνικά, συχνό φαινόμενο εκείνο τον καιρό, που ανανεώνεται όμως, και σαν γεγονός και σαν αφορμή κωμωδίας. Κύριο προσόν της, είναι ότι ανιχνεύει την ελληνική ζωή, κι ενδιαφέρεται γι' αυτήν...»

Δεν πρόκειται, πιστεύω, μόνο για κάτι τέτοιο. Αν εξαιρέσουμε τη σχετικά σύντομη περίοδο κυριαρχίας του ιστορικού δράματος με κυριώτερους εκπρόσωπους τον Δημήτριο Βερναρδάκη και τον Τιμόλεοντα Αμπελά, περίοδο την οποία ο Γ. Σιδέρης με τη γνωστή τάση του για υπερβολή ονομάζει μεσαίωνα του θεάτρου μας, θα δούμε ότι το ελληνικό θεατρικό έργο του 19ου αιώνα, κατά κανόνα ενδιαφέρεται για την ελληνική οικογένεια και για όσα συμβαίνουν στο εσωτερικό της. Απ' τις πρώτες ήδη αρχές της, η νεοελληνική δραματουργία, με τον Δ. Κ. Βυζάντιο, το Χουρμούζη, τον Α. Στεφανίδη, το Ρίζο Νερουλό, κι αργότερα κάπως με το Σοφοκλή Καρύδη, τον Σπυρίδωνα Βασιλειάδη, τον Ηλία Καπετανάκη, το κωμειδύλλιο (Σ. Περσιιάδης, Δημ. Κορομηλάς, Δ. Κόκκος κ.ά), βρίσκει τα θέματά της στα διαδραματιζόμενα όχι μόνο στο σαλόνι, αλλά και στην κουζίνα ακόμη του αθηναϊκού σπιτιού. Η παράθεση και μόνο τίτλων χαρακτηριστικών έργων των πιο πάνω συγγραφέων, δίνει μια ιδέα των θεμάτων που τους απασχολούν: *Γυναικοκρατία* (Βυζάντιος), *Ο χαρτοπαίκτης* (Χουρμούζης), *Η φιλόρεσκος γυνή* (Στεφανίδης), *Η ερωτηματική οικογένεια* (Ρίζος—Νερουλός), *Οι άθλιοι των Αθηνών* (Σοφ. Καρύδης), *Έγγαμος ή*

αυτόχειρ (Σπυρ. Βασιλειάδης). Πρόκειται, ως σημειωθεί, για έργα αρκετά διαφορετικά σαν σύλληψη, φόρμα, γραφή, περιεχόμενο, έτσι ώστε αν υιοθετούσαμε για όλα τον γενικό κι αόριστο χαρακτηρισμό της ηθογραφίας, ο όρος αυτός θα κατέληγε να μην έχει απολύτως κανένα νόημα.

Επανέρχομαι λοιπόν σ' εκείνο που είπα στην αρχή, ότι δηλαδή η κάπως βολική ετικέτα «ηθογραφία», δεν εξαντλεί το μονόπρακτο του Ἀγγελου Βλάχου, *Η κόρη του παντοπώλου*. Η έρευνα έχει μιλήσει για Μολιερικές, ακόμα και Σαιξπηρικές (!) επιδράσεις πάνω στο έργο αυτό. Πιστεύω ωστόσο, ότι απώτερος πρόδρομός του, όπως και τόσων άλλων νεοελληνικών έργων, έχει σταθεί η περίφημη και πασίγνωστη *Βαβυλωνία* του Δ.Κ. Βυζάντιου. Με τη διαφορά ασφαλώς, ότι εδώ δεν έχουμε γλωσσική αδυναμία επικοινωνίας. Πατέρας και κόρη μιλούν, στο μονόπρακτο αυτό την ίδια γλωσσική διάλεκτο, πλην όμως στέκεται αδύνατο να «συννενοηθούν». Αυτό συμβαίνει επειδή πίσω απ' τα πρόσωπα της κωμωδίας, βρίσκεται η βασική αντινομία που χαρακτηρίζει τη νεοελληνική κοινωνία, ήδη απ' τη γένεσή της, απ' την ανακήρυξη του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους. Η απροσγείωτη, ονειροπαρμένη και φαντασμένη Μαριγώ, που έχει τελειώσει το Αρσάκειο, γνωρίζει Γαλλικά, διαβάζει ρομάντζα και.... περιμένει το πριγκιπόπουλο του παραμυθιού, εκπροσωπεί τη «μοντέρνα», «εξευρωπαϊσμένη» εκδοχή της ελληνίδας, που προβάλλει ένα πρόωρο αίτημα ελευθερίας. Θαμπωμένη

απ' τη φανταχτερή στολή του Κωνσταντίνου... που όμως δεν είναι παρά λακές μιας ξένης πρεσβείας, πέφτει πρόθυμα στην αγκαλιά του... για να προσγειωθεί με ανώμαλο τρόπο μετά την αποκάλυψη της αλήθειας. Ο πατέρας της, ο παντοπώλης Θανάσης, «δήθεν» ρεαλιστής, ή «προσγειωμένος», άνθρωπος του «δύο και δύο ίσον τέσσερα», που προορίζει για σύζυγο της κόρης του τονπραματευτή Νικολή, τον οποίο θεωρεί ένα μόλις σκαλοπάτι πάνω απ' αυτόν τον ίδιο στην κοινωνική ιεραρχία (βλέπουμε ήδη να κωδικοποιούνται οι ταξικές διακρίσεις), είναι στην πραγματικότητα ένας τυραννίσκος, απ' αυτούς που γεννά κάθε επανάσταση, που γέννησε άφθονους η επανάσταση του 21. Ανήκει ασφαλώς στην τάξη των μικρεμπόρων, η οποία αναδύ-

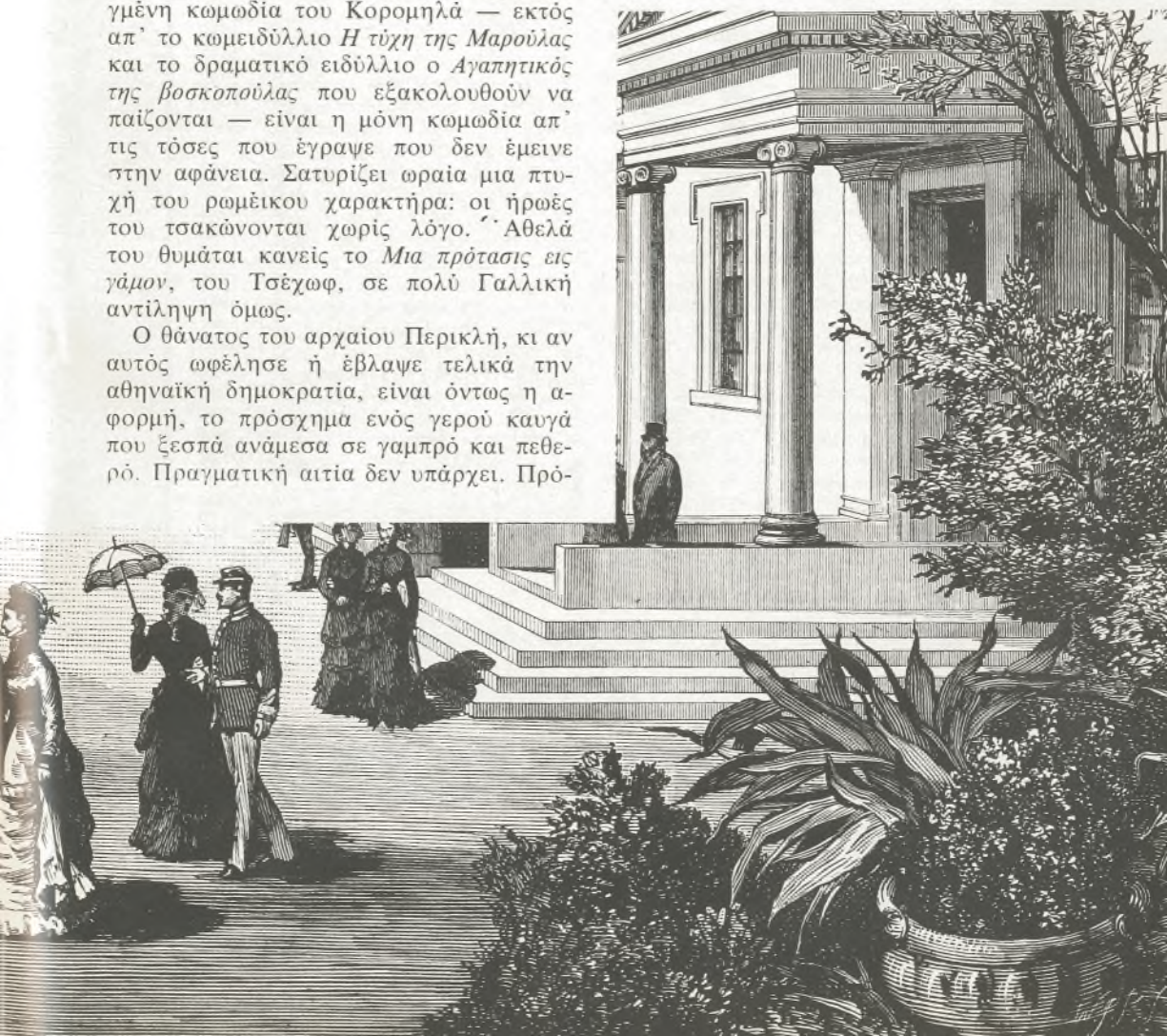
θηκε απ' το αίμα του 21, και θεωρεί ίσως φυσικό να «του ανήκει» το κράτος που προέκυψε απ' αυτή την επανάσταση, πιστεύει μάλιστα ότι θα του ανήκει για πάντα. Ο φαινομενικός του θρίαμβος απέναντι στην «άτακτη» κόρη του, όταν αυτή υπόσχεται να πάρει για άντρα της όποιον εκείνος θελήσει να της δώσει, «κλείνει» σαν «αίσιο τέλος», το έργο. Πόσο αίσιο όμως είναι στην πραγματικότητα; Η «προσγείωση» της κόρης, επέρχεται στο έργο. Όχι όμως του πατέρα. Αυτή, είναι έργο της ζωής. Θα επέλθει ίσως, αργότερα, με την «πτώχευση» του 1894.

Για το μονόπρακτο του Δημητρίου Κορομηλά *Ο θάνατος του Περικλέους* 1884, ο Γιάννης Σιδέρης αναφέρει ανάμεσα σ' άλλα: «πρόκειται για την πιο πολυπαιγμένη κωμωδία του Κορομηλά — εκτός απ' το κωμειδύλλιο *Η τύχη της Μαρούλας* και το δραματικό ειδύλλιο *ο Αγαπητικός της βοσκοπούλας* που εξακολουθούν να παίζονται — είναι η μόνη κωμωδία απ' τις τόσες που έγραψε που δεν έμεινε στην αφάνεια. Σατιρίζει ωραία μια πτυχή του ρωμείου χαρακτήρα: οι ήρωές του τσακώνονται χωρίς λόγο. Αθελά του θυμάται κανείς το *Μια πρότασις εις γάμον*, του Τσέχωφ, σε πολύ Γαλλική αντίληψη όμως.

Ο θάνατος του αρχαίου Περικλή, κι αν αυτός ωφέλησε ή έβλαψε τελικά την αθηναϊκή δημοκρατία, είναι όντως η αφορμή, το πρόσχημα ενός γερού καυγά που ξεσπά ανάμεσα σε γαμπρό και πεθερό. Πραγματική αιτία δεν υπάρχει. Πρό-

κειται για ένα τυπικό νεοελληνικό οικογενειακό καυγά... για το τίποτα και γύρω απ' το τίποτα. Θα ήταν λάθος να πιστέψουμε ότι σατιρίζεται η προγονολατρεία του έλληνα, ή η προσήλωση στο κλασικό ιδιώδες. Αντίθετα, ο Περικλής εδώ είναι προκλητικά απών. Κανείς απ' τους αντιπάλους στο καυγά, δε δίνει δεκάρα για τον αρχαίο πολιτικό. Ενδιαφέρεται μόνο για το πως θα επιβάλουν ο ένας στον άλλο, με κάθε θυσία, τις «απόψεις» τους, όποιες κι αν είναι. Κατά συνέπεια μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ο τίτλος της κωμωδίας, κατά κάποιο τρόπο, κυρολεκτεί: μεσ' απ' την κούφια φλυαρία των δύο αθηναίων, ο Περικλής «πεθαίνει» ένα δεύτερο θάνατο...

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΠΟΛΕΝΑΚΗΣ

Το ελληνικό έργο στο ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ 1932 - 1988

1. Γρ. Ξενόπουλου: ΘΕΙΟΣ ΟΝΕΙΡΟΣ	Κ.Σ. 1932*
2. Δ. Κ. Βυζαντιού: ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ	Κ.Σ. 1932
3. Γ. Καζαντζάκη: ΕΝΩ ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ	Κ.Σ. 1932
4. Γρ. Ξενόπουλου: ΠΟΠΟΛΑΡΟΣ	Κ.Σ. 1933
5. Β. Κορνάρου: Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ	Κ.Σ. 1933
6. Β. Ρώμα: ΝΑ ΖΕΙ ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ (ενιαία παράσταση: 25η Μαρτ.)	Κ.Σ. 1933
7. Π. Χορν: ΤΟ ΦΙΝΤΑΝΑΚΙ	Κ.Σ. 1933
8. Αλ. Λιδωρίκη: ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ	Κ.Σ. 1934
9. Σπ. Μελά: ΙΟΥΔΑΣ	Κ.Σ. 1934
10. Γρ. Ξενόπουλου: ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ	Κ.Σ. 1934
11. Αντ. Ματσαί: Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ	Κ.Σ. 1935
12. Αγγ. Προβελέγγιου: ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ (25η Μαρτ.)	Κ.Σ. 1935
13. Κ. Παλαμά: Η ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ	Κ.Σ. 1935
14. Θ. Συναδινού: ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ	Κ.Σ. 1936
15. Δημ. Μπόγρη: Τ' ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΜΑΤΑ	Κ.Σ. 1936
16. Αγγ. Τερζάκη: ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΙΧΑΗΛ	Κ.Σ. 1936
17. Γρ. Ξενόπουλου: Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ	Κ.Σ. 1936
18. Διον. Ρώμα: ΖΑΚΥΝΘΙΝΗ ΣΕΡΕΝΑΤΑ	Κ.Σ. 1938
19. Αγγ. Τερζάκη: Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ	Κ.Σ. 1939
20. Σπ. Μελά: Ο ΜΠΑΜΠΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΕΤΑΙ	Α.Θ. 1939
21. Αλ. Λιδωρίκη: Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΤΙΓΜΗ	Α.Θ. 1939
22. Αγγ. Τερζάκη: ΕΙΛΩΤΕΣ	Α.Θ. 1939
23. Θ. Συναδινού: ΕΥΤΥΧΩΣ ΕΠΤΩΧΕΥΣΑΜΕΝ	Α.Θ. 1940
24. Σπ. Μελά: ΠΑΠΑΦΛΕΣΑΣ	Κ.Σ. 1940
25. Γρ. Ξενόπουλου: Η ΜΟΝΑΚΡΙΒΗ	Α.Θ. 1941
26. Τ. Μωραϊτίνη: ΤΟ ΠΑΛΙΟΚΟΡΙΤΣΟ	Α.Θ. 1941
27. Ν. Λάσκαρη: ΜΑΛΛΙΑ ΚΟΥΒΑΡΙΑ	Α.Θ. 1941
28. Β. Ηλιάδη: ΤΟ ΧΑΛΑΖΙ	Α.Θ. 1941
29. Δημ. Μπόγρη: ΦΟΥΣΚΟΘΑΛΑΣΣΙΕΣ	Α.Θ. 1941
30. Θ. Συναδινού: ΣΤΗΝ ΚΑΦΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ	Κ.Σ. 1944
31. Αγγ. Τερζάκη: ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ	Κ.Σ. 1944
32. Ηλ. Βενέζη: ΜΠΛΟΚ C	Κ.Σ. 1945
33. Θ. Κωτσόπουλου: ΛΥΤΡΩΜΟΣ	Π.Σ. 1946
34. Μ. Σκουλούδη (δισκ.): Ο ΗΛΙΘΙΟΣ	Κ.Σ. 1946
35. Ν. Καζαντζάκη: ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ	Κ.Σ. 1946
36. Μπ. Αννίνου: ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΥΠΗΡΕΤΗΣ (Ενιαία παράσταση με το «Τραγούδι της κούνιας»)	Κ.Σ. 1948
37. Δημ. Μπόγρη: ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ. ΖΩΗ	Κ.Σ. 1948
38. Γρ. Ξενόπουλου: ΣΤΕΛΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΗ	Κ.Σ. 1948
39. Δημ. Μπόγρη: ΧΑΡΑΥΓΗ (25η Μαρτ.)	Κ.Σ. 1950
40. Διον. Ρώμα: ΤΡΕΙΣ ΚΟΣΜΟΙ	Κ.Σ. 1951
41. Μ. Σκουλούδη: ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ	Κ.Σ. 1952
42. Γ. Χορτάση: ΕΡΩΦΙΑΗ	Ρόδος 1952
43. Γρ. Ξενόπουλου: ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΟΝΤΕΣΣΑΣ ΒΑΛΕΡΑΙΝΑΣ	Κ.Σ. 1953
44. Σπ. Μελά: Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΚΙ Ο ΣΚΥΛΟΣ	Κ.Σ. 1953
45. Δημ. Μπόγρη: ΣΚΟΤΕΙΝΙΑ ΣΤΟΝ ΕΠΑΧΤΟ (28η Οκτ.)	Κ.Σ. 1953
46. Ιάκ. Καμπανέλλη: Η ΕΒΔΟΜΗ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ	Β'Σ. 1956
47. Π. Σαμαρά: Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ	Β'Σ. 1956

Κ.Σ. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
Α.Θ. ΑΡΜΑ ΘΕΣΠΙΔΟΣ
Π.Σ. ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΣΚΗΝΗ
Β.Σ. ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ
Ν.Σ. ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ
Κ.Μ. ΚΙΝΗΤΗ ΜΟΝΑΔΑ
Ω.Η.Α. ΩΔΕΟ ΗΡΩΔΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ
Δ.Θ.Π. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

* Οι χρονολογίες αναφέρονται
στις πρώτες παραστάσεις των έργων.

48. Αγγ. Τερζάκη: ΘΕΟΦΑΝΩ	Κ.Σ. 1956
49. Αλεξ. Μάτσα: ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ	Β' Σ. 1956
50. Γ. Θεοτοκά: ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΕΛΗ	Β' Σ. 1957
51. Π. Πρεβελάκη: ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΖΩΝΤΑΝΟΥ ΘΕΟΥ	Κ.Σ. 1957
52. Διον. Ρώμα: ΤΟ ΖΑΜΠΕΛΑΚΙ	Κ.Σ. 1957
53. Αγγ. Τερζάκη: ΝΥΧΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	Κ.Σ. 1958
54. Ν. Καζαντζάκη: ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ Ο ΠΑΡΑΒΑΤΗΣ	Κ.Σ. 1959
55. Γ. Θεοτοκά: ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ	Κ.Σ. 1959
56. Σπ. Μελά: ΡΗΓΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗΣ	Κ.Σ. 1962
57. Ι. Α. Τρωίλου: Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΟΔΟΛΙΝΟΣ	Ω.Η.Α. 1962
58. Ν. Καζαντζάκη: ΜΕΛΙΣΣΑ	Ω.Η.Α. 1962
59. Αλεξ. Μάτσα: ΚΡΟΙΣΟΣ	Κ.Σ. 1963
60. (αγνώστου): ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΣΧΩΝ	Κ.Σ. 1964
61. Αλεξ. Παρνη: ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΙΚΑΡΟΥ	Κ.Σ. 1965
62. Π. Πρεβελάκη: ΤΟ ΙΕΡΟ ΣΦΑΓΙΟ	Κ.Σ. 1966
63. Π. Πρεβελάκη: ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ	Ρεθυμνο 1966
65. Γρ. Ξενόπουλου: ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ (Ενιαία παράσταση με το «Θείος Όνειρος»)	Κ.Σ. 1968
66. Στρ. Καρρά: ΟΙ ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΚΕΣ (ενιαία παράσταση)	Κ.Σ. 1969
67. Π. Μάτσα: Η ΤΕΛΕΤΗ	
68. Δημ. Ιωαννόπουλου: ΡΟΥΠΕΛ (28η Οκτ.)	Κ.Σ. 1969
69. Τ. Μωραϊτίνη: ΑΙΩΝΙΑ ΖΩΗ	Κ.Σ. 1970
70. Αλ. Λιδωρίκη: ΟΤΑΝ ΔΕΝ ΤΟΝ ΠΕΡΙΜΕΝΑΝ	Κ.Σ. 1971
71. Γ. Κιτσόπουλου: ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ (28η Οκτ.)	Κ.Σ. 1971
72. Μ. Λαμπαδαρίδου: ΤΟ ΓΥΑΛΙΝΟ ΚΙΒΩΤΙΟ	
73. Ν. Ζακόπουλου: Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΑΡΔΑΛΑ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1971
74. Τρέζου: Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ	Ν.Σ. 1971
75. Θ. Πετσάλη - Διομήδη: ΟΙ ΜΑΥΡΟΛΥΚΟΙ	Ω.Η.Α. 1971
76. Μ. Λαμπαδαρίδου: Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΑΣ	Ν.Σ. 1971
77. Κ. Μουρελά: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΑΛΟΓΑ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1972
78. Κ. Μουρελά: Η ΚΥΡΙΑ ΔΕΝ ΠΕΝΘΕΙ	Ν.Σ. 1972
79. Π. Καγιά: ΤΟΠΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ	Κ.Μ. 1972
80. Στρ. Καρρά: Ο ΣΥΝΟΔΟΣ	Ν.Σ. 1972
81. Π. Μάτσα: ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΡΑΜΟΝ ΝΟΒΑΡΟ	Ν.Σ. 1973
82. Ν. Τουτουτζάκη: ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ	Κ.Μ. 1973
83. Π. Πρεβελάκη (δασκ.): ΜΟΥΣΑΦΙΡΑΙΟΙ ΣΤΟ ΣΤΕΠΑΝΤΣΙΚΟΒΟ	Κ.Σ. 1973
84. Ν. Ζακόπουλου: Η ΔΙΚΑΙΩΣΗ	Ν.Σ. 1974
85. Μ. Ποντίκα: ΤΟ ΤΡΟΜΠΟΝΙ	Ν.Σ. 1974
86. Ηλ. Καπετανάκη: ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ	Κ.Σ. 1975
87. Μ. Μητροπούλου: ΟΙ ΑΚΡΟΒΑΤΕΣ	Ν.Σ. 1975
88. Π. Πρεβελάκη: ΛΑΖΑΡΟΣ	Ω.Η.Α. 1975
89. Γ. Σκούρτη: Η ΘΗΛΕΙΑ	Ν.Σ. 1975
90. Α. Ζερβού: ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ	Ν.Σ. 1976
91. Λ. Ζωγράφου: ΤΙΜΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ	Ν.Σ. 1976
92. Ν. Περγιάλη: Η ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΤΣΕΧΩΦ	Ν.Σ. 1976
93. Μ. Λυμπεράκη: Ο ΑΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Ν.Σ. 1977
94. Β. Ζιώγα: ΤΟ ΠΡΟΞΕΝΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ	
95. Β. Ζιώγα: Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΗΣ ΜΥΓΑΣ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1977
96. Οδ. Ελύτη: Η ΜΕΓΑΛΗ ΩΡΑ (28η Οκτ.)	Κ.Σ. 1977
97. Μ. Χουρμούζη: Ο ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	Κ.Σ. 1978
98. Διον. Ρώμα: Ο ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ	Κ.Σ. 1978
99. Γ. Μανιώτη: ΤΟ ΜΑΤΣ	
100. Κ. Μητρόπουλου: ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΤΥΨΗ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1978
101. Ν. Καζαντζάκη: ΒΟΥΔΑΣ	Ω.Η.Α. 1978
102. Π. Χορν: ΦΛΑΝΤΡΩ	Κ.Σ. 1979
103. Π. Πρεβελάκη: ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥ ΣΚΟΤΩΜΕΝΟΥ	
104. Π. Πρεβελάκη: ΤΟ ΤΡΕΛΟ ΑΙΜΑ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1979
105. Γρ. Ξενόπουλου: ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΕΓΩ	Ν.Σ. 1979
106. Ιακ. Καμπανελλή: ΟΔΥΣΣΕΑ ΓΥΡΙΣΕ ΣΠΙΤΙ	Κ.Σ. 1980
107. Χρ. Δοξαρα: Η ΕΞΩΣΗ	Κ.Σ. 1980
108. Δημ. Κοκκου: Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΛΙΝΑΡΔΟΣ	Ν.Σ. 1980

109. Κ. Μουραελά: ΕΝΥΔΡΕΙΟ	Ν.Σ. 1980
110. Αγγ. Σικελιανού: ΣΙΒΥΛΛΑ	Λευκάδα 1981
111. Γ. Ιωάννου: ΤΟ ΑΥΓΟ ΤΗΣ ΚΟΤΑΣ (παιδικό)	Κ.Σ. 1980
112. Γ. Χρυσούλη: ΤΟ ΟΝΟΜΑ	Ν.Σ. 1981
113. Χ. Σωτηρέλη: ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1981
114. Κ. Μητρόπουλου: ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ	Ν.Σ. 1981
115. Χρ. Σαμουηλίδη: ΟΙ ΑΡΣΕΝΙΚΟΙ	Ν.Σ. 1981
116. Χρ. Σαμουηλίδη: ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ (ενιαία παράσταση)	Ν.Σ. 1981
117. Αντ. Δωριάδη: ΤΟ ΘΑΥΜΑ	Ν.Σ. 1981
118. Ντ. Δημόπουλου: Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ	Ν.Σ. 1981
119. Ν. Ζακόπουλος: ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΗΣ	Α.Θ. 1981
120. Δ. Ψαθά: Η ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΡΑ	Κ.Σ. 1982
121. Ιάκ. Καμπανέλλη: Η ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ	Ν.Σ. 1982
122. Γ. Χορτάση: ΚΑΤΣΟΥΡΜΠΟΣ	Κ.Σ. 1983
123. Δημ. Κορδάτου: ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ (4 μονόπρακτα)	Ν.Σ. 1983
124. Δημ. Μπογρη: Η ΔΡΑΚΑΙΝΑ (ενιαία παράσταση)	Κ.Μ. 1983
125. Γ. Σουρη: Η ΔΗΜΑΡΧΙΝΑ	Ν.Σ. 1984
126. Α. Θωμόπουλου: ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΚΑΪ'Ν	Ν.Σ. 1984
127. Β. Ανδρέουπουλου: ΚΡΕΑΤΟΜΗΧΑΝΗ	Δ.Θ.Π. 1984
128. Ν. Ζακόπουλου: ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ	Ν.Σ. 1984
129. Γ. Χρυσούλη: ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ	Ν.Σ. 1985
130. Στρ. Καρρά: ΟΙ ΜΠΟΥΛΟΥΚΤΣΗΔΕΣ	Ν.Σ. 1985
131. Α. Γιαλαμά - Κ. Πρετεντέρη: ΜΙΑΣ ΠΕΝΤΑΡΑΣ ΝΙΑΤΑ	Δ.Θ.Π. 1985
132. Γ. Αρμένη - Σ. Παπαδογεώργου - Μ. Χαριτάκη: ΑΚΑΛΥΠΤΟΣ ΧΩΡΟΣ (μονόπρακτα)	Ν.Σ. 1985
133. Μ. Κορρέ: ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ	Ν.Σ. 1985
134. Γ. Παπαδόπουλου: Ο Α΄, Ο Β΄ ΚΑΙ Ο Γ΄	Ν.Σ. 1986
135. Γ. Χαραλαμπίδη: ΚΙΛΕΛΕΡ	Δ.Π.Θ. 1986
136. Νότη Περγιάλη: ΑΝΟΙΞΕ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ	Ν.Σ. 1986
137. Α. Δωριάδη: ΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΥΠΕΡΑΝΩ ΠΑΣΗΣ ΥΠΟΨΙΑΣ	Ν.Σ. 1986
138. Γ. Χριστοφιλάκη: ΚΕΡΚΕΜΕΖΟΙ	Ν.Σ. 1986
139. Β. Ζιώγα: ΟΙ ΓΑΜΟΙ	Ν.Σ. 1987
140. Γ. Σεβαστίκογλου: ΘΑΝΑΤΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ	Κ.Σ. 1987
141. Κ. Βάρναλη: Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ	Κομοτηνή 1987
142. Π. Μάτσει: ΕΞΟΡΙΑ	Ν.Σ. 1987
143. Δ. Μισιτζή: Δ. ΦΙΑΚΑΣ	Ν.Σ. 1987
145. Δ. Κορομηλά: Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Α. Βλάχου: Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΟΥ Η. Καπετανάκη: Η ΒΕΓΓΕΡΑ (3 μονόπρακτα)	Ν.Σ. 1988

Τεχνικό Προσωπικό Εθνικού Θεάτρου

Προϊστάμενος Μηχανικών Σκηνής

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΪΤΑΝΟΣ

Προϊστάμενος Ηλεκτρολογικού

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΠΑΣ

Προϊστάμενος Ζωγραφικών εργαστηρίων

ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΑΡΑΝΤΙΔΗΣ

Προϊστάμενος Ηχητικού

ΘΟΔΩΡΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ

Προϊστάμενος Φροντιστηρίου

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ

Προϊστάμενος Κομμωτής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΕΝΔΡΟΣ

Προϊσταμένη Βεστιάριου

ΣΤΕΛΛΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Προϊστάμενος Ξυλουργείων

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Προϊσταμένη Ραπτικών Εργαστηρίων

ΒΟΥΛΑ ΖΟΥΛΗ

Προϊστάμενος Ελεγκτών Εισιτηρίων

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΚΑΤΖΙΣ

